

1. Aká je intenzita elektrického poľa v bode, ktorý leží uprostred medzi dvoma nábojmi $Q_1 = 50 \mu\text{C}$ a $Q_2 = 70 \mu\text{C}$, ktoré sú od seba vzdialené $r = 20 \text{ cm}$? Náboje sú v petroleji $\epsilon = 2 \epsilon_0$.

$$(9 \cdot 10^6 \text{ V} \cdot \text{m}^{-1})$$

2. Z vodivej mydlovej bubliny polomeru $r = 2 \text{ mm}$ a nabitej na potenciál $\phi = 10\,000 \text{ V}$ vznikne po prasknutí kvapka vody s polomerom $r_1 = 0,05 \text{ cm}$. Aký bude potenciál ϕ_1 kvapky?

$$(4 \cdot 10^5 \text{ V})$$

3. Aký je potenciál elektrického poľa vo vzdialenosti $a = 10 \text{ cm}$ od povrchu vodivej gule polomeru $r = 5 \text{ cm}$, keď je na nej nahromadený náboj $Q = 2 \cdot 10^{-7} \text{ C}$?

$$(11\,977 \text{ V})$$

4. Aká je energia elektrického poľa nabitej gule polomeru $r = 10 \text{ cm}$, umiestnenej vo vákuu a nabitej nábojom $Q = 1 \mu\text{C}$?

$$(0,045 \text{ J})$$

5. Bod A sa nachádza vo vzdialenosti $d = 5 \text{ cm}$ od veľmi dlhej vodorovnej roviny nabitej nábojom s plošnou hustotou $\sigma = 5 \cdot 10^{-6} \text{ C} \cdot \text{m}^{-2}$ a obklopenej vákuom. Aký je potenciál el. poľa v bode A vzhľadom na uvedenú rovinu?

$$(-14\,109 \text{ V})$$

6. Aká sila bude pôsobiť na bodový elektrický náboj $Q = 1 \mu\text{C}$ vložený do elektr. poľa nabitej roviny s plošnou hustotou náboja $\sigma = 200 \mu\text{C} \cdot \text{m}^{-2}$, keď náboj i rovina sú vo vákuu?

$$(11,29 \text{ N})$$

7. Vypočítajte prácu, ktorú treba vykonať na prenesenie bodového náboja $Q = 20 \text{ nC}$ z nekonečnej vzdialenosti do bodu, vzdialenom $a = 1 \text{ cm}$ od povrchu nabitej gule s polomerom $r = 1 \text{ cm}$, keď plošná hustota náboja na povrchu gule je $\sigma = 10 \mu\text{C} \cdot \text{m}^{-2}$!

$$(1,13 \cdot 10^{-4} \text{ J})$$

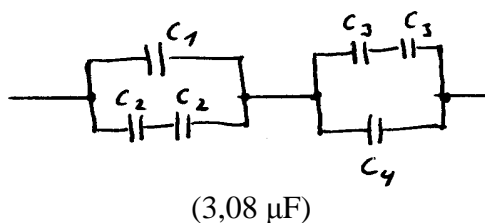
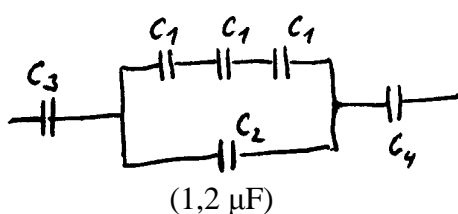
8. Na aký potenciál by sa nabila Zem nábojom 1 C ? Polomer Zeme je $6\,378 \text{ km}$?

$$(1406 \text{ V})$$

9. Pod akým uhlom α k vertikále bude padať guľôčka hmotnosti $m = 10^{-9} \text{ g}$ a nabitá nábojom $q = 1,6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$, keď ju voľne pustíme v priestore medzi zvislými doskami kondenzátora, nabitými na napätie $U = 400 \text{ V}$ a vzdialenými od seba $d = 0,5 \text{ cm}$?

$$(7,4^\circ)$$

10. Aké sú výsledné kapacity sústav znázornených na obr. a) a b), keď $C_1 = 6 \mu\text{F}$, $C_2 = 2 \mu\text{F}$, $C_3 = 3 \mu\text{F}$, $C_4 = 4 \mu\text{F}$?

11. Batéria dvoch sériovo zapojených kondenzátorov $C_1 = 300 \text{ pF}$ a $C_2 = 500 \text{ pF}$ je nabitá na napätie 12 000 V. Vypočítajte napätie a energiu každého z kondenzátorov !

(7 500 a 4 500 V; 0,0084 a 0,0051 J)

12. Kapacitný delič, napätia, pozostávajúci z dvoch sériovo zapojených kondenzátorov, má rozdeliť elektrické napätie 1 000 V v pomere 1 : 5. Kapacita prvého kondenzátora je $C_1 = 800 \text{ pF}$. Určte kapacitu druhého kondenzátora.

(160 pF)

13. Dva rovnaké kondenzátory zapojíme raz do série a potom paralelne. Rozdiel vo výsledných kapacitách oboch kombinácií je 3 μF . Aká je kapacita každého kondenzátora?

(2 μF)

14. U otočného kondenzátora, nabitého na napätie 300 V, zmeníme pootočením rotora jeho kapacitu z hodnoty $C_1 = 100 \text{ nF}$ na $C_2 = 10 \text{ nF}$. Akú prácu pritom vykonáme ? /Trenie v ložiskách zanedbajte./

(4,05 · 10⁻³ J)

15. Neznámy kondenzátor je nabitý na napätie $U = 100 \text{ V}$. Keď pripojíme k nemu kondenzátor s kapacitou $C = 2 \mu\text{F}$, klesne napätie na $U' = 60 \text{ V}$. Určte kapacitu neznámeho kondenzátora!

(3 μF)

16. Vzduchový kondenzátor s rovinnými doskami má kapacitu $C_0 = 8 \text{ pF}$ a vzdialenosť dosiek $d = 1 \text{ cm}$. Medzi dosky vložíme plech hrúbky $h = 1 \text{ mm}$. Aká bude nová kapacita C kondenzátora?

(8,8 pF)

17. Aké teplo sa uvoľní pri skratovaní kondenzátora kapacity 1 μF , nabitého na napätie 500 V?

(0,125 J)

18. Akumulátor sa nabíjal prúdom $I_1 = 7\text{ A}$ po dobu $t_1 = 10$ hodín. Koľko hodín sa vybíjal, keď sa stále odoberal prúd $I_2 = 0,5\text{ A}$?

(140 h.)

19. Elektrický prúd vo vodiči rovnomerne narastá z hodnoty $I_0 = 0$ na začiatku do $I_1 = 3\text{ A}$ v čase $t_1 = 10\text{ s}$. Aký veľký náboj Q prešiel za tento čas vodičom?

(15 C)

20. Rovinný kondenzátor kapacity $C = 500\text{ pF}$ je nabitý na napätie $U = 5000\text{ V}$. Dielektrikum tvorí doska s permitivitou $\epsilon_r = 5$. Ako sa zmení napätie na doskách po vytiahnutí dielektriká z kondenzátora, a aká práca je na to potrebná?

(25 000 V; $25 \cdot 10^{-3}\text{ J}$)

21. Dva odporové drôty rovnakej dĺžky a prierezu sú zapojené paralelne. Ich elektrické merné odpory sú, ρ_1 resp. ρ_2 . Určte pomer prúdov, ktoré nimi pretekajú !

$$\left(\frac{I_1}{I_2} = \frac{\rho_2}{\rho_1} \right)$$

22. Stanovte plošný prierez medeného vodiča, ktorý má hmotnosť $m = 0,3\text{ kg}$ a odpor $57,2\ \Omega$. Hustota medi je $\rho = 8\,900\text{ kg}\cdot\text{m}^{-3}$ a merný odpor je $\rho = 1,7 \cdot 10^{-8}\ \Omega\cdot\text{m}$

($1,001 \cdot 10^{-7}\text{ m}^2$)

23. Dva voltmetre s rovnakým rozsahom, ale rozličnými vnútornými odpormi, a to $R_1 = 17\,300\ \Omega$ a $R_2 = 5\,200\ \Omega$, sú spojené za sebou a pripojené na napätie 220 V . Aké budú výchylky na voltmetroch?

(169 V; 51 V)

24. Elektrický obvod sa skladá z troch vodičov rovnakej dĺžky a z rovnakého materiálu, spojených sériovo. Prierezy vodičov sú 1 mm^2 , 2 mm^2 a 3 mm^2 . Rozdiel potenciálov na koncoch obvodu je 12 V . Určte napätie na každom vodiči.

(72/11 V, 36/11 V, 24/11 V)

25. Vysávač prachu je určený na napätie $U = 110\text{ V}$ a výkon $P = 190\text{ W}$. Chceme ho pripojiť na napätie $U' = 220\text{ V}$. Aký odpor R mu treba predradiť ?

(63,68 Ω)

26. Odpor špirály v elektrickom variči je $R = 16\ \Omega$. Vypočítajte dobu, počas ktorej začne vo variči variť $m = 600\text{ g}$ vody, ktorej pôvodná teplota je $t_1 = 10\text{ }^\circ\text{C}$! Účinnosť variča $\eta = 60\%$, napätie v sieti $U = 220\text{ V}$, merné teplo vody je $c = 4\,186\text{ J}\cdot\text{kg}\cdot\text{K}^{-1}$.

(124,4 s)

27. Do svetlometu automobilu, napájaného napätím 12 V, dáme žiarovku s výkonom 45 W. Aký odpor má žiarovka a aký prúd ňou bude pri zapnutí prechádzať ?

(3,2 Ω ; 3,75 A)

28. Koľko suchých batérií s elektromotorickým napätím $U_e = 4,5$ V a vnútorným odporom $R_i = 3$ Ω treba zapojiť do série, aby v obvode zaradené relé s odporom $R = 3\,000$ Ω pritiahlo kotvu, keď je na to potrebný prúd $I = 0,025$ A ?

(n=17 batérií)

29. V obvode sú zapojené dva zdroje o elektromotorických napätíach $U_{e1} = 10$ V, $U_{e2} = 8$ V s vnútornými odpormi $R_{i1} = 0,3$ Ω , $R_{i2} = 0,15$ Ω do série s tromi odpormi $R_1 = 2$ Ω , $R_2 = 1,5$ Ω , $R_3 = 3$ Ω . Aký prúd bude pretekať obvodom?

(2,59 A)

30. Aký úbytok napätia ΔU spôsobuje prívod z hliníkového vodiča priemeru $d = 5$ mm, ktorý spája zdroj so spotrebičom, ak vodičom preteká prúd $I = 20$ A? Vzdialenosť zdroja a spotrebiča $l = 800$ m, merný odpor hliníka $\rho = 2,86 \cdot 10^{-8}$ $\Omega \cdot m$.

(46,6 V)

31. Môžu byť zapojené dve 110 V žiarovky o výkonoch 25 W a 100 W za sebou na spotrebiteľskú sieť o napätí 220 V ? Určte napätie na každej žiarovke pri tomto zapojení!

(nie; 176 V; 44 V)

32. Údaje na žiarovke 60 W/220 V sa vzťahujú na prevádzkovú teplotu vlákna 2500 °C. Aký je nárazový prúd v okamžiku rozsvietenia žiarovky pri izbovej teplote 20 °C, keď teplotný koeficient vlákna je $\alpha = 0,0052$ K⁻¹?

(3,47 A)

33. Na svorky zdroja 220 V je vedením, ktoré má odpor 10,2 Ω , pripojená žiarovka 100 W/220 V. a/Aké je napätie na svorkách žiarovky? b/Ak pripojíme k žiarovke do série ešte varič 500 W, 220 V, aké bude napätie na svorkách variča?

(216 V; 195 V)

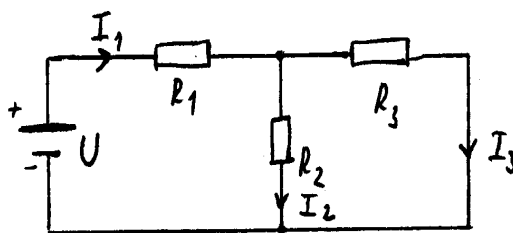
34. V miestnosti svietime 50-wattovou žiarovkou 5 hodín denne. Koľko zaplatíme za mesiac za elektrickú energiu, ak 1 kWh stojí 1,- Sk?

(7,50 Sk)

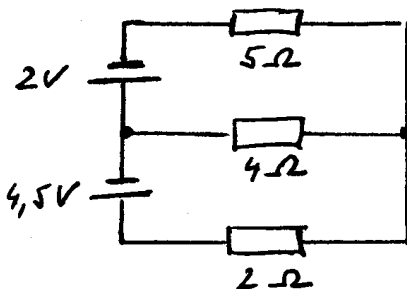
35. Ako sa delí prúd 54 A do dvoch vetiev s odpormi 15 Ω a 3 Ω a aké sú napätia na týchto odporoch ?

(9 A; 45 A; 135 V)

36. V sieti na obr. sú dané odpory $R_1 = 2 \Omega$, $R_2 = 3 \Omega$, $R_3 = 1 \Omega$ a prúd $I_3 = 1,5 \text{ A}$. Určte prúdy I_1 a I_2 a napätie zdroja U ! (2 A; 0,5 A; 1,8 V)

37. Aký prúd prechádza jednotlivými odpormi v zapojení na obr. a aké je napätie na odpore 4Ω ? (0,273 A; 0,841 A; -0,568 A; 1,092 V)

38. Vypočítajte indukciu magn. poľa budeného dvoma priamymi, dlhými rovnobežnými vodičmi, vzdialenými od seba $a = 10 \text{ cm}$, ktorými prechádza rovnaký prúd $I = 2 \text{ A}$ v rovnakom smere, vo vzdialenosti $a_1 = 4 \text{ cm}$ od prvého, na spoločnej spojnicí oboch vodičov!

$$(3,333 \cdot 10^{-6} \text{ T})$$

39. Aká je indukcia magn. poľa, z ktorého je vodič dĺžky $l = 50 \text{ cm}$, ktorým preteká prúd $I = 10 \text{ A}$, postavený kolmo na indukčné čiary, vytláčaný silou $F = 1 \text{ N}$?

$$(0,2 \text{ T})$$

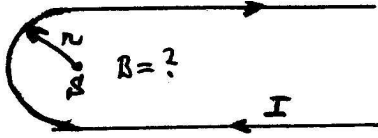
40. Magnetky buzoly, orientované v severo-južnom smere, vychýlime pomocou umelo vytvoreného kolmého magn. poľa tak, že s pôvodným smerom bude zvierat' uhol $\alpha = 30^\circ$. Aké je indukcia B umelo vytvoreného poľa, keď indukcia horizontálnej zložky zemského magn. poľa je $B_z = 2 \cdot 10^{-5} \text{ T}$?

$$(1,15 \cdot 10^{-5} \text{ T})$$

41. Elektrón, urýchlený napätím 200 V , vletel do homogénneho magn. poľa s indukciou $B = 0,01 \text{ T}$ kolmo na smer indukčných čiar. Aký je polomer kružnice r , po ktorej sa bude elektrón pohybovať, keď jeho hmotnosť je $m_e = 9,1 \cdot 10^{-31} \text{ kg}$?

$$(4,77 \text{ mm})$$

42. Dlhý priamy vodič je ohnutý do tvaru U podľa obrázka. Vodičom preteká prúd $I = 1 \text{ A}$. Vypočítajte veľkosť magnetickej indukcie v strede polkružnice, keď $r = 0,1 \text{ m}$! ($2,57 \cdot 10^{-5} \text{ T}$)

43. Prúdové lietadlo s rozpätím krídiel 20 m letí rýchlosťou $v = 900 \text{ km} \cdot \text{h}^{-1}$ vo výške, kde má vertikálna zložka indukcie zemského magnetického poľa hodnotu $B = 6 \cdot 10^{-5} \text{ T}$. Aké napätie U_i sa indukuje na koncoch krídiel?

(300 mV)

44. Aký výkon sa odoberá z akumulátora o napätí $U = 10 \text{ V}$, keď naň pripojíme jednu $60 \text{ W}/12 \text{ V}$ a dve $40 \text{ W}/6 \text{ V}$ žiarovky podľa obrázku? ($97,22 \text{ W}$)

